For 4-28-14 – Orach Chaim 328:9
Pages 446-449 of http://www.hebrewbooks.org/51473

YESHIVA UNIVERSITY
TORAH MiTZION
BEIT MIDRASH

Topics:

- The justification for breaking Shabbat to save a life
- Breaking Yom Tov to avoid breaking Shabbat
- Asking a rabbi before breaking Shabbat to save a life

וחי בהם

א. **תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה.-:**

וכבר היה רבי ישמעאל ורבי עקיבא ורבי אלעזר בן עזריה מהלכין בדרך, ולוי הסדר ורבי ישמעאל בנו של רבי אלעזר בן עזריה מהלכין אחריהן. נשאלה שאלה זו בפניהם: מניין לפקוח נפש שדוחה את השבת? נענה רבי ישמעאל ואמר: אם במחתרת ימצא הגנב. ומה זה, שספק על ממון בא ספק על נפשות בא, ושפיכות דמים מטמא את הארץ וגורם לשכינה שתסתלק מישראל - ניתן להצילו בנפשו, קל וחומר לפקוח נפש שדוחה את השבת... נענה רבי אלעזר ואמר: ומה מילה, שהיא אחד ממאתים וארבעים ושמונה איברים שבאדם - דוחה את השבת, קל וחומר לכל גופו - שדוחה את השבת. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: "את שבתתי תשמרו" יכול לכל - תלמוד לומר "אך" - חלק. רבי יונתן בן יוסף אומר: כי קדש היא לכם - היא מסורה בידכם, ולא אתם מסורים בידה. רבי שמעון בן מנסיא אומר: ושמרו בני ישראל את השבת, אמרה תורה: חלל עליו שבת אחת, כדי שישמור שבתות הרבה. אמר רב יהודה אמר שמואל: אי הואי התם הוה אמינא: דידי עדיפא מדידהו, וחי בהם - ולא שימות בהם.

לחלל יו"ט כדי למנוע חילול שבת לפיקוח נפש

ב. **במדבר יז**

(ו) וַיִּלֹּנוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמָּחֳרָת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אַתֶּם הֲמַתֶּם אֶת־עַם ד': (ז) וַיְהִי בְּהִקָּהֵל הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן וַיִּפְנוּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִנֵּה כִסָּהוּ הֶעָנָן וַיֵּרָא כְּבוֹד ד':... (יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה וְתֵן־עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטֹרֶת וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל־הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי־יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי ד' הֵחֵל הַנָּגֶף: (יב) וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיָּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת־הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר עַל־הָעָם:

ג. **נצי"ב, העמק דבר במדבר יז:יב**

והרי כבר הודיע משה שהחל הנגף! וגם כל המאמר מיותר! אלא משום שאהרן שינה מדבר משה ולא נתן הקטרת עד שבא אל העם. למדנו מזה דמשום שהיה דבר משה לא מדבר ד' אלא מדעת עצמו, ומטעם פקוח נפש שדוחה, ומשום הכי צוה שיהיה הקטרה בפנים ולא יהיה אלא איסור קטרת זרה [ולא הקטרת חוץ, שהוא יותר חמור]... אבל כל זה כשהוא ברור שכבר החל הנגף, מה שאין כן אם אין ידוע בבירור, טוב לעשות איסור חמור כשיגיע לידי פקוח נפש מלעשות איסור קל בשעה שיכול להיות שאין כאן פיקוח נפש, משום הכי כאשר נסתפק אהרן אם כבר החל הנגף, שהרי לא דבר [משה] בשם ד', ואולי ברחמי שמים נשמע תפלתם לגמרי, על כן לא הקטיר בפנים, אלא בבואו למקום הקהל...

ד. **שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ג סימן צא**

ובדבר חולה שעתה אין במחלתו סכנה אבל עלול מזה לבא למחלה אחרת שהיא מסוכנת אם יש להתיר לו לבלוע כדור הנקרא פילן ביוה"כ בלא מים, לע"ד מאחר שמחלה זו שיש לו היא גורמת שיחלה בעוד מחלה מסוכנת יש להחשיב גם מחלה זו למסוכנת, אף שאם נדע שלא יחלה יותר אין במחלה זו סכנה כיון שאם לא יתרפא ממחלה זו אפשר שיסתכן במחלה אחרת הרי ממילא הויא מחלה זו סכנה להחולה בזה.